

สภาพทางเศรษฐกิจและกฎหมายลงทุนในลาว

2.1 การพัฒนาเศรษฐกิจนับตั้งแต่ยุคอาณานิคมของฝรั่งเศสถึงปี 2000

เนื้อหาสาระของหัวข้อนี้มุ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงภาพรวมของการพัฒนาเศรษฐกิจลาวในแต่ละยุคสมัย โดยเฉพาะในช่วงที่มีการวางแผนพัฒนาตามรูปแบบสังคมนิยมและในระยะเวลา นับตั้งแต่เริ่มเปิดประเทศถึงปี 2000 ซึ่งการค้าและการลงทุน โดยเฉพาะกฎหมายลงทุนได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับช่วงเปิดประเทศอย่างไร การเปิดประเทศได้ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นจริงหรือไม่ และในอนาคต การพัฒนาเศรษฐกิจจะเป็นไปในทิศทางไหนและอื่นๆ

การพัฒนาเศรษฐกิจของลาวมีมาแต่เนิ่นแล้ว แต่ที่รู้กันทั่วไปก็คือเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1899 ซึ่งเป็นปีที่ลาวได้ตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสซึ่งถือเป็นยุคของการแข่งขันขยายอาณานิคมของประเทศเจ้าอาณานิคมทั้งหลาย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะผูกขาดทางการค้าและกอบโกยเอาทรัพยากรของบรรดาประเทศอาณานิคมเพื่อใช้ในการผลิตและขยายอุตสาหกรรมภายในประเทศเจ้าอาณานิคม เพราะประเทศเจ้าอาณานิคมโดยเฉพาะฝรั่งเศส เป็นประเทศที่ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ นอกจากนี้ก็เพื่อหารายได้มาบูรณะประเทศฝรั่งเศสที่เสียหายย่อยยับจากสงคราม ถึงแม้ว่าจะมีการพัฒนาอยู่บ้าง แต่การพัฒนาเหล่านั้นก็เพื่อรับใช้ผลประโยชน์ของฝรั่งเศสเป็นหลัก ส่วนประชาชนลาวเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน แต่ต้องเสียภาษีในอัตราที่สูงให้แก่เจ้าอาณานิคม ดังนั้น ยุคนี้จึงเป็นยุคที่ประเทศเมืองขึ้นถูกขูดรีดมากและประชาชนยากจนที่สุด¹

ตรงกันข้ามกับยุคการทำสงครามของสหรัฐในลาวก็คือในอินโดจีน จะเห็นได้ว่าเป็นยุคการทำสงครามต่อต้านการขยายอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ในเอเชียอาคเนย์ เพราะประเทศเสรีนิยมต่างๆ รวมทั้งสหรัฐหวาดกลัวต่อภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์ในขณะนั้น ดังนั้น สหรัฐและบางประเทศเสรีได้ให้ความช่วยเหลือเป็นจำนวนมากแก่รัฐบาลกรุงเวียงจันทน์เนื่องจากสหรัฐเป็นประเทศที่ร่ำรวย ทั้งเป็นผู้นำในโลกเสรีนิยม และบางประเทศเสรีก็เห็นด้วยกับการทำสงครามดังกล่าว

ถึงแม้ว่าการค้าขายในยุคนี้จะเฟื่องฟู และค่าครองชีพของข้าราชการและคนในเมืองค่อนข้างดีเพราะเศรษฐกิจของลาวในระยะนี้ขึ้นอยู่กับความช่วยเหลือของต่างชาติเพื่อทำสงครามเป็น

¹ เขียน วีระวิทย์, เวียดนาม สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมืองและการต่างประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ 1. (กรุงเทพฯ :สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,) 2542, หน้า 28.

หลัก แต่เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร มีเพียงการสร้างอุตสาหกรรม และการทำเหมืองแร่เล็กๆ น้อยๆ เพราะรัฐบาลยุ่งในการทำสงคราม ทั้งขาดแคลนงบประมาณ ประเทศอยู่ในภาวะสงครามซึ่งทำให้เอกชนไม่กล้าจะลงทุน และประเทศยังถูกสงครามทำลายอีกด้วย โดยเฉพาะในเขตที่มีการสู้รบ ดังนั้นรายได้ประชาชาติต่อหัวในปี 1975 ประมาณ 70-80 เหรียญสหรัฐ ต่อปี และประเทศลาวก็ยังคงเป็นประเทศที่ยากจนที่สุดเหมือนกับยุคอาณานิคมของฝรั่งเศส

นับตั้งแต่วันยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลเก่า ในวันที่ 2 ธันวาคม 1975 ถึง ปี 1977 พรรคและรัฐบาล สปป.ลาว ต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจมากมาย ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาที่ตกทอดมาจากยุคอาณานิคม และยุคการทำสงครามของสหรัฐอเมริกา ความเสียหายจากภัยสงครามที่ยาวนาน การตัดความช่วยเหลือและปิดล้อมทางเศรษฐกิจของบรรดาประเทศทุนนิยม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ พรรคและรัฐบาล สปป.ลาว จะต้องหามาตรการและวิธีการต่างๆ เพื่อแก้ไขอย่างเร่งด่วน มาตรการเหล่านี้ คือ การขอความช่วยเหลือที่เร่งด่วนจากบรรดาประเทศสังคมนิยม การประกาศใช้ธนบัตรใหม่ที่ใช้ในเขตปลดปล่อยเก่าและยกเลิกธนบัตรของรัฐบาลเก่า การยึดร้านค้า โรงงาน และทรัพย์สินต่างๆ ของผู้หลบหนีมาเป็นของรัฐ จัดตั้งสหกรณ์การค้าและร้านค้าปลีกย่อยใหม่ ส่งเสริมให้ประชาชนและข้าราชการปลูกผักสวนครัว และเลี้ยงสัตว์เพื่อบรรเทาความขาดแคลนทางด้านอาหาร การนำใช้มาตรการเหล่านี้ก็เพื่อจะเอาชนะฝายตรงข้ามและเป็นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่ระบบสังคมนิยม

ในช่วงระหว่างปี 1978-1980 ซึ่งเป็นช่วงที่ สปป.ลาว ได้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ปี ฉบับแรก รัฐบาลได้อนุญาตให้พ่อค้าและชาวนาค้าขายและเพาะปลูกได้โดยเสรี เพื่อป้องกันความอดอยาก และการต่อต้านรัฐบาล การปฏิบัติแผนการ 3 ปีนี้ก็เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจห้าปี ฉบับแรกที่จะเริ่มปฏิบัติระหว่างปี ค.ศ. 1981-1985 และเพื่อเป็นการรอคอยเวลาให้ตรงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียตและเวียดนาม

เป้าหมายของแผนพัฒนา 3 ปี ที่สำคัญมี 2 ประการ คือ การพึ่งตนเองในด้านอาหาร และการพัฒนาด้านเกษตรและป่าไม้เพื่อการค้าและการสะสมทุน นอกจากนั้น ในแผนดังกล่าวยังได้กล่าวถึงการตั้งระบบสหกรณ์ด้วย

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจห้าปีฉบับที่หนึ่ง (ค.ศ. 1981-1985) ลาววางแผนพัฒนาเศรษฐกิจตามรูปแบบสังคมนิยมโดยอาศัยความช่วยเหลือและร่วมมือจากสหภาพโซเวียต บรรดาประเทศสังคมนิยม และเวียดนามเป็นหลัก

แต่การพัฒนาดังกล่าวไม่ได้รับผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะผลผลิตทางเศรษฐกิจเติบโตน้อยกว่าเป้าหมายที่วางไว้ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของระบบสังคมนิยม ดังนั้น พรรคและรัฐบาลลาวจึงได้ตัดสินใจเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนา

เศรษฐกิจห้าปี ฉบับที่สอง (ค.ศ. 1986-1990) ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศใช้นโยบาย "กลไกเศรษฐกิจใหม่" นโยบายกลไกเศรษฐกิจใหม่เป็นนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจโดยอาศัยกลไกตลาด ให้เสรีแก่ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมการค้าและการลงทุนจากต่างชาติ และเพื่อรองรับนโยบายดังกล่าว รัฐบาลลาวได้ประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองการลงทุนจากต่างชาติในลาว ฉบับแรกเมื่อปี 1988

การเปิดประเทศและเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจโดยอาศัยกลไกตลาดได้ทำให้การค้าและการลงทุนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และประเทศตะวันตกและองค์การระหว่างประเทศได้ให้ความช่วยเหลือแก่ลาวเพิ่มขึ้น ในบรรดานักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในลาว นักธุรกิจไทยได้เข้าไปลงทุนมากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ในลาว

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจห้าปี ฉบับที่สาม (ค.ศ. 1991-1995) และฉบับที่สี่ (ค.ศ. 1996-2000) ลาวได้ปฏิรูปเศรษฐกิจโดยให้เสรีภาพทางการค้าและการลงทุนมากขึ้น ที่สำคัญได้มีการปฏิรูปทางด้านระเบียบกฎหมายควบคู่กันไปด้วย ดังเช่น ในปี 1994 ลาวได้ประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนจากต่างประเทศฉบับใหม่เพื่อเปลี่ยนแทนกฎหมายฉบับเก่า นอกจากนั้นในหนึ่งปีต่อมาจึงได้ประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนภายใน สปป.ลาว เพื่อส่งเสริมให้นักลงทุนภายในชาติ สามารถลงทุนได้ด้วย ลาวมีความพยายามที่จะเพิ่มปริมาณการผลิตกระแสไฟฟ้าเพื่อการส่งออก และพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า และการท่องเที่ยวโดยร่วมมือกับประเทศสมาชิกเพื่อนบ้าน ในโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ และโครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ และเข้าเป็นสมาชิกขององค์การอาเซียนในปี 1997 ทั้งนี้เพื่ออาศัยประโยชน์จากนโยบายการพัฒนาความร่วมมือทางการค้า และการสร้างระบบคมนาคมเชื่อมต่อมณฑลตะวันตกเฉียงใต้ของจีนกับประเทศกลุ่มอินโดจีนและอาเซียน นอกจากนี้ลาวยังมีนโยบายพัฒนาให้ลาวเป็นศูนย์กลางการค้าและคมนาคมในภูมิภาคนี้ด้วย เนื่องจากลาวเป็นประเทศเดียวที่มีพรมแดนติดต่อกับจีน เวียดนาม พม่า ไทย และกัมพูชา ดังนั้น ในอนาคต การพัฒนาเศรษฐกิจของลาวจึงผูกพันกับการพัฒนาเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน และจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของลาว ตามคำแนะนำของ IMF, WB, ADB และ UNDP ทำให้เศรษฐกิจของลาวมีลักษณะเสรี และเป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจโลก²

สำหรับปัจจัยที่ทำให้ นักธุรกิจต่างชาติสนใจไปลงทุนใน สปป.ลาว ได้แก่

² ดู “การพัฒนาเศรษฐกิจของลาว นับตั้งแต่ยุคการทำสงครามของสหรัฐในอินโดจีนถึงปี ค.ศ.2000” ใน สุรัช ศิริไกร, การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองลาว, พิมพ์ครั้งแรก (กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2542,).

- ลาวมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะป่าไม้และแร่ธาตุที่สามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่างๆ
 - ค่าแรงงานต่ำ เนื่องจากมาตรฐานการครองชีพของลาวต่ำกว่าประเทศอื่นๆ
 - แรงงานมีระเบียบวินัย เนื่องจากรัฐบาลไม่อนุญาตให้มีการประท้วงหรือนัดหยุดงาน จึงไม่ค่อยจะมีปัญหาพิพาทแรงงานเหมือนในประเทศเสรีนิยมอื่นๆ
 - ลาวได้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) จากประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศ เช่น กลุ่มประเทศประชาคมยุโรป แคนาดา ฟินแลนด์ นอร์เวย์ นิวซีแลนด์ และญี่ปุ่น
 - ลาวมีการวางแผนเศรษฐกิจที่แน่นอนและเคร่งครัด ทำให้นักลงทุน สามารถกำหนดเป้าหมายการผลิตได้ง่าย
 - ค่าไฟฟ้าในลาวมีราคาถูกค่อนข้างถูก เนื่องจากลาวสามารถสร้างเขื่อนได้มากมายในประเทศในอนาคต
 - ในอนาคต ลาวจะเป็นศูนย์กลางการคมนาคมในภูมิภาคนี้ เนื่องจากลาวมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศด้วยกัน
 - ลาวเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ แต่มีพลเมืองน้อย รวมทั้งมีสภาพทางธรรมชาติที่ดีสำหรับการเพาะปลูก ดังนั้นจึงเหมาะสมแก่การลงทุนทางด้านการเกษตรขนาดใหญ่
- ส่วนอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนา สปป.ลาวนั้น ก็คือ
- มีการระดมทรัพยากรในระดับต่ำในลาว ทำให้พัฒนาได้ช้า และต้องพึ่งพิงความช่วยเหลือทางการเงินจากต่างประเทศ
 - ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศถูกจำกัดอย่างรุนแรงจากการมีฐานผลิตเพื่อการส่งออกที่เล็กมากโดยอาศัยรายได้จากการส่งสินค้าออกเพียง 4-5 ประเภทคือ ไฟฟ้า เกษตร ไม้ซุง ไม้แปรรูป และ แร่ธาตุ
 - ลาวขาดแคลนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานจำนวนมาก จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และการรับความช่วยเหลือ จากต่างประเทศ รวมทั้งขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี
 - มีช่องว่างในการกระจายผลผลิตของการพัฒนาและรายได้ ทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมากระหว่างเมืองใหญ่ที่มีสภาพดีและร่ำรวยไม่กี่เมือง กับชนบทที่ยากจนอย่างมากกระจายอยู่ทั่วประเทศ ดังนั้น จำเป็นจะต้องมีกลยุทธ์การกระจายการพัฒนาออกไปทั่วประเทศโดยเป็นแผนระยะยาว
 - ลาวมีประชากรน้อยโดยเฉพาะประชากรในวัยทำงาน ซึ่งมีเพียงครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด ยิ่งกว่านั้น ประชากรส่วนใหญ่ยังขาดโอกาสในการพัฒนาความรู้และมีมือแรงงาน การใช้เครื่องมือ เครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งระบบการจัดการหรือการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ

- ระบบการเงินของลาวยังล้าหลังอยู่มากทั้งในด้านบริการขั้นพื้นฐาน ระเบียบข้อบังคับ และการใช้นโยบายการเงิน ระบบการฝาก-ถอน การลงบัญชี ยังใช้วิธีการเขียนด้วยมือแบบง่าย ๆ ไม่มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการโอนเงินระหว่างแขวงต่างๆ ประเภทของสถาบันการเงินมีน้อยและถูกกำหนดให้มีหน้าที่เฉพาะด้านเกินไป การระดมเงินออมจากประชาชนเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากปัญหาการขาดแคลนเงินสดหมุนเวียนของรัฐบาล

- การขาดระบบสากลในการทำธุรกิจ นับเป็นข้อจำกัดประการหนึ่งในการติดต่อธุรกรรม รวมทั้งการรับความช่วยเหลือจากประเทศโลกเสรี ระบบการเงินและระบบกักอัตราศุลกากรของลาวไม่สอดคล้องกับประเทศโลกเสรี ทำให้เกิดปัญหาในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือการให้สิทธิพิเศษทางการค้า เป็นต้น

- ข้อมูลทางเศรษฐกิจและทรัพยากรของประเทศ เป็นเสมือนเข็มทิศในการวางแผนพัฒนาประเทศ แต่ในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐยังไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ชัดเจนหรือเชื่อถือได้มากนัก สถิติต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นการรวบรวมและประมาณการโดยองค์กรระหว่างประเทศหลายหน่วยงาน และข้อมูลจากแต่ละหน่วยงานก็ไม่สอดคล้องกันอีกด้วย

อย่างไรก็ตามแม้ว่า ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของลาวจะยังอยู่ในระดับต่ำมาก และมีปัญหาต่างๆ ข้างต้น แต่หากคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติ ที่ยังคงมีอยู่มากมาย ประกอบกับนโยบายที่เปิดกว้างในการปฏิรูปเศรษฐกิจตามแนวทาง “จินตนาการใหม่” รวมทั้งการยอมรับความช่วยเหลือจากประเทศโลกเสรีมากขึ้น ลาวจึงมีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาสูง และโอกาสดังกล่าวก็เปิดกว้างสำหรับนักธุรกิจของลาว และต่างชาติ ในการขยายตลาดการค้าและการลงทุนในประเทศลาว รวมทั้งยังอาจใช้เป็น “ประตู” ไปสู่การทำธุรกิจกับประเทศข้างเคียงอีกคือ เวียดนาม กัมพูชา และ พม่า ซึ่งมีประชากรรวมกันมากกว่า 110 ล้านคน และทั้งยังมีทรัพยากรธรรมชาติมากมายอีกด้วย

โดยสรุป การพัฒนาเศรษฐกิจได้แบ่งออกเป็น 4 ช่วงใหญ่ๆ ด้วยกันคือ ช่วงอาณานิคมของฝรั่งเศส ยุคการทำสงครามในอินโดจีนของสหรัฐอเมริกา ระยะเวลาที่มีการพัฒนาตามรูปแบบสังคมนิยม และช่วงปฏิบัติตามแนวทางการเปลี่ยนแปลงใหม่

ยุคอาณานิคมของฝรั่งเศสเป็นยุคของการแข่งขันขยายอาณานิคมของบรรดาประเทศเจ้าอาณานิคมเพื่อผูกขาดทางเศรษฐกิจและกอบโกยเอาทรัพยากรของประเทศหัวเมืองขึ้นทั้งหลาย ดังนั้น ยุคนี้จึงเป็นยุคที่ประเทศเมืองขึ้นถูกขูดรีดมากและประชาชนยากจนที่สุด

แต่ยุคการทำสงครามของสหรัฐในอินโดจีนเป็นยุคของการทำสงครามต่อต้านคอมมิวนิสต์ในเขตนี้ ถึงแม้ว่าการค้าขายในยุคนี้จะเฟื่องฟูและค่าครองชีพของข้าราชการและคนในเมืองค่อนข้างดีเพราะอาศัยการช่วยเหลือของต่างชาติเพื่อทำสงคราม แต่เศรษฐกิจโดยรวมของ

ประเทศไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ประเทศถูกสงครามทำลายและประชาชนยังยากจนเหมือนยุคอาณานิคมของฝรั่งเศส

นับตั้งแต่วันยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลเก่า เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม ปี 1975 ถึง ปี 1977 เป็นระยะเวลาที่พรรคและรัฐบาลแห่งสปป.ลาว ต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจมากมาย ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายจากภัยสงคราม การตัดความช่วยเหลือและปิดล้อมทางเศรษฐกิจของบรรดาประเทศทุนนิยม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ พรรคและรัฐบาลลาวต้องหามาตรการและวิธีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะการขอความช่วยเหลือจากบรรดาประเทศสังคมนิยม

ในช่วงปี 1978 ถึง ปี 1985 เป็นช่วงที่ลาววางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ปี ฉบับแรกและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี ครั้งแรกเช่นกัน ซึ่งแผนพัฒนาเหล่านี้เป็นแผนพัฒนาตามรูปแบบสังคมนิยมโดยรับเอาความช่วยเหลือจากบรรดาประเทศสังคมนิยมโดยตรง ถึงแม้ว่า แผนเหล่านี้จะไม่ประสบความสำเร็จ แต่ก็ได้สร้างพื้นฐานโครงสร้างจำนวนหนึ่งเอาไว้ เพื่อใช้ในระยะเวลาดังกล่าว

แต่ในทางตรงกันข้าม นับตั้งแต่ปี 1986 ถึงปี 2000 เป็นระยะเวลาที่ลาวเปิดประเทศ รับเอาความช่วยเหลือจากต่างชาติ โดยเฉพาะจากบรรดาประเทศทุนนิยมและองค์การจัดตั้งสากลอื่นๆ และที่สำคัญ ได้มีการส่งเสริมให้มีการค้าและการลงทุนได้โดยเสรี ผ่านการปฏิบัติแนวทางเปลี่ยนแปลงใหม่ดังกล่าว ทำให้การค้าและการลงทุนขยายตัวอย่างรวดเร็ว

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของลาวนับตั้งแต่ปี 2001-2020

หลังจากการปฏิบัติแผนการพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 4 สิ้นสุดลงในท้ายปี 2000 พรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้เปิดการประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคขึ้น ตั้งแต่วันที่ 12-14 มีนาคม 2001 ที่นครหลวง เวียงจันทน์ ที่ประชุมได้รับรองแผนการพัฒนาประเทศลาวตั้งแต่ปี 2001-2020 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ แผนพัฒนาปี 2001-2005 ปี 2006-2010 และปี 2011-2020

เป้าหมายสำหรับแผนพัฒนาในช่วงปี 2011-2020 คือ

- ประเทศลาวสามารถรอดพ้นจากการเป็นประเทศด้อยพัฒนา
 - ประเทศต้องมีเสถียรภาพทางการเมือง และความปลอดภัยทางสังคม
 - รับประกันให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่อง
 - ยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นกว่าปัจจุบันถึง 3 เท่า
 - สร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่อก้าวขึ้นเป็นอุตสาหกรรม และทันสมัยในอนาคต³
- เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐบาล สปป.ลาว ได้วางแนวทางการปฏิบัติไว้ดังนี้

³ "ร่าง ยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม นับตั้งแต่ปัจจุบันถึงปี 2020 2010 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม 5 ปี ครั้งที่ 5 (2001-2005)" (เวียงจันทน์ : สิงหาคม 2001), หน้า 13-14.

- ดำเนินนโยบายด้านประชากรให้สอดคล้องกับระดับการพัฒนาของประเทศ และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการปฏิรูปการศึกษาเพื่อทำให้คุณภาพการศึกษาของลาวเท่าเทียมกับบรรดาประเทศในภูมิภาคเอเชีย

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในบางด้านให้ทันสมัยเพื่อสามารถเชื่อมต่อการพัฒนาในภาคพื้นเอเชีย และในโลกได้ โดยเฉพาะสร้างให้ สปป.ลาว เป็นศูนย์กลางในบางด้านสำหรับอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- สร้างเครือข่ายแจกจ่ายกระแสไฟฟ้าให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ เพื่อสามารถนำใช้เข้าในการผลิตและการดำรงชีพของประชาชน

- จัดวางกำลังการผลิตให้เหมาะสมกับจุดพิเศษของแต่ละบริเวณหรือเขตแดนต่างๆ เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรม และหัตถกรรมขนาดเล็ก และกลาง และวางมาตรการต่างๆ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศวิทยา

- ส่งเสริมการผลิตเพื่ออุปโภคและบริโภค ภายในและส่งออก ขยายงานบริการด้านการท่องเที่ยว และจัดตั้งธุรกิจครัวเรือนของประชาชนเพื่อสามารถทำการผลิตและจำหน่ายให้ตลาดท้องถิ่นต่างๆ และส่งออกต่างประเทศได้

- ขยายความร่วมมือกับทุกประเทศในโลกโดยเฉพาะความร่วมมือในขงเขต และภูมิภาคเอเชีย

- ลงทุนในการค้นคว้าวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อสร้างประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม และทันสมัยในอนาคต

ในปี 2020 คาดว่า พลเมืองลาวจะมีประมาณ 8.3 ล้านคน ด้วยอัตราเพิ่มเฉลี่ย 2.2% ต่อปี ดังนั้นเพื่อให้ประเทศสามารถรอดพ้นจากความด้อยพัฒนาได้ รายได้เฉลี่ยต่อคนจะต้องบรรลุได้ 1,200-1,500 เหรียญสหรัฐ โดยผลผลิตมวลรวม (GDP) ต้องบรรลุได้ 7% ต่อปี และมีการลงทุนแต่ละปีถึง 12-14% ของ GDP ในนี้การลงทุนของรัฐรวม 12-14% ของ GDP การลงทุนจากภาคเศรษฐกิจอื่นๆ รวม 13-16% ของ GDP และรัฐต้องมีเงินสะสมไว้เป็นอย่างน้อย 15% ของ GDP ในปี 2020 การรู้หนังสือของประชาชนตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไปจะต้องรวมถึง 90% และประชาชนคนหนึ่งต้องมีอายุเฉลี่ย 70 ปี พื้นฐานโครงสร้างที่จำเป็นจะต้องได้รับการสร้างขึ้นในทั่วประเทศ รายได้จากการผลิตทางอุตสาหกรรมและการบริการจะต้องรวมเอาอัตราส่วนที่สูงในผลผลิตมวลรวมของประเทศ รับประทานให้คนลาวทุกคนได้มีงานทำ และยกระดับมาตรฐาน และคุณภาพการดำรงชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น⁴

ส่วนแผนพัฒนา 5 ปี (2006-2010) ได้วางเป้าหมายไว้ดังนี้

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 13-15.

- สร้างเงื่อนไขต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 7% ต่อปี
- ยุติการกางป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอยโดยสิ้นเชิง
- แก้ไขปัญหาครอบครัวที่ยากจน
- สร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโครง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนเป็นอุตสาหกรรมและทันสมัยในระยะต่อไป⁵

ในทางปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐบาล สปป.ลาว ต้องดำเนินมาตรการดังต่อไปนี้

- เร่งรัดผลิตสินค้าส่งออกที่สามารถแข่งขัน และขายในตลาดโลกได้ เช่น ไฟฟ้า แร่ธาตุ เครื่องนุ่งห่ม กาแฟ ข้าว ผลิตภัณฑ์ไม้ ฝ้าย สัตว์เลี้ยง และอื่นๆ
- สืบสานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น สร้างเขื่อนไฟฟ้า ขยายเครือข่ายแจกจ่ายกระแสไฟฟ้า สร้างโรงงานปรุ่แต่งผลิตผลทางเกษตร สร้างเส้นทางผ่าน ปรับปรุงระบบขนส่งและติดต่อสื่อสาร พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สร้างเขตเศรษฐกิจ และเข้าร่วมโครงการพัฒนาหลายฝ่ายในภูมิภาคเอเชีย
- พัฒนาสถาบันการเงินให้เข้มแข็งและเป็นที่ยึดถือของสังคม และสร้างตลาดเงินและตลาดทุน
- ปฏิรูประบบการศึกษาในชั้นสามัญ และวิชาชีพ ยกกระดับคุณภาพการศึกษาในชั้นอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยให้เทียบเท่ากับระดับสากล สร้างครู อาจารย์อยู่ทั้งภายใน และนอกประเทศ สร้างนักวิทยาศาสตร์สำหรับแขนงการต่างๆ นอกจากนี้ ก็ต้องจัดตั้ง และปรับปรุงสถาบันค้นคว้าวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและสังคม
- พัฒนาระบบการปกครอง และบริหารราชการแผ่นดิน พร้อมทั้งสร้างระเบียบกฎหมายเพื่อมารองรับอย่างครบถ้วน
- สืบสานเปิดกว้างความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนกับประเทศต่างๆ โดยเฉพาะกับบรรดาประเทศเพื่อนมิตรสังคมนิยม บรรดาประเทศในองค์การอาเซียน และบรรดาองค์การระหว่างประเทศต่างๆ

ในปี 2010 คาดว่า พลเมืองลาวจะมีประมาณ 6.7 ล้านคน โดยอัตราเพิ่มเฉลี่ย 2.4% ต่อปี ผลผลิตมวลรวม (GDP) เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 7% ต่อปี รายได้เฉลี่ยต่อคนประมาณ 700-750 เหรียญสหรัฐ โครงการก่อสร้างพื้นฐานต่างๆ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องถูกปรับ

⁵ "เนื้อหาของการประชุมใหญ่ ครั้งที่ 7 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว," (เวียงจันทน์ : 14 มีนาคม 2001), หน้า 4.

ปรุงให้ดีขึ้น ในปี 2010 อัตราส่วนของคนลาวที่รู้หนังสือที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จะต้องอยู่ในอัตราส่วน 84% ลด และสกัดกั้นโรคร้ายแรงต่างๆ เพื่อรับประกันให้พลเมืองลาวทุกคนสามารถมีอายุยืนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 67 ปี⁶

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม 5 ปี ครั้งที่ 5 (2001-2005) ที่ประชุมพรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้วางเป้าหมายไว้คือ

- รับประกันให้สังคมมีความสงบ และการเมืองมีเสถียรภาพ
- เศรษฐกิจของประเทศจะต้องมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 7% ต่อปี
- แก้ไขครอบครัวยากจนให้ได้กว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนครอบครัวยากจนที่มีในปัจจุบัน
- หยุดการถางป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอยโดยพื้นฐาน
- หยุดการปลุกฝิ่นโดยสิ้นเชิง
- สร้างพื้นฐานโครงสร้างให้ได้จำนวนหนึ่ง
- สร้างบุคลากรให้เพียงพอต่อความต้องการ
- เปิดกว้างความร่วมมือกับประเทศต่างๆ และองค์การระหว่างประเทศ⁷

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐบาล สปป.ลาว ได้วางแนวทางการจัดตั้งปฏิบัติไว้ดังนี้

(ก) ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศจะต้องเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 7 - 7.5% ต่อปี โดย

- ผลผลิตทางการเกษตรกรรม และป่าไม้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4 - 5% ต่อปี
- ผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรมเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 10-11% ต่อปี
- ผลผลิตด้านบริการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 8-9% ต่อปี

(ข) ในปี 2005 จะต้องสร้างการผลิตของประเทศให้ได้ดังนี้

- สัดส่วนของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศด้านเกษตรกรรม และทำไม้จะเท่ากับ

ร้อยละ 47

- สัดส่วนของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรมจะเท่า

กับร้อยละ 26

- สัดส่วนของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศด้านบริการจะเท่ากับร้อยละ 27

(ข) ควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับเดียวกัน

(ค) รักษาอัตราแลกเปลี่ยนเงินให้มั่นคง

⁶ "ร่าง ยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม นับตั้งแต่ปัจจุบันถึงปี 2020 2010 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม 5 ปี ครั้งที่ 5 (2001-2005)", หน้า 15-16.

⁷ "เนื้อหาของของการประชุมใหญ่ ครั้งที่ 7 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว", หน้า 4 และ 5.

(ข) รายรับงบประมาณจะต้องเพิ่มขึ้นในแต่ละปี และในร่างงบประมาณปี 2004 - 2005 รายรับงบประมาณจะต้องมีอัตราส่วนถึง 18% ของ GDP ทำให้การขาดดุลงบประมาณอยู่ในระดับ 5% ของ GDP

(ง) ในปี 2005 รักษาอัตราขาดดุลการชำระเงินกับต่างประเทศให้อยู่ในระดับ 6% ของ GDP

(จ) ในปี 2005 การลงทุนของรัฐจะต้องรวม 12-14%

(ฉ) พลเมืองลาวจะมีประมาณ 5.9 ล้านคนในปี 2005 และคาดว่า พลเมืองลาวคนหนึ่งจะมีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณ 500-550 เหรียญสหรัฐ

สำหรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศในระยะ 5 ปี นั้น คาดว่า ลาวจะสามารถระดมเงินช่วยเหลือและกู้ยืมจากต่างประเทศได้ประมาณ 1,800-1,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในจำนวนนี้เงินให้เปล่าจะมีประมาณ 1,100 ล้านดอลลาร์ และเงินกู้ยืมมีประมาณ 700-800 ล้านดอลลาร์

ส่วนการลงทุนของต่างประเทศในลาวนั้น รัฐบาล สปป.ลาว จะสร้างเงื่อนไข และสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อดึงดูดเอาการลงทุนจากต่างประเทศ นักลงทุนสามารถลงทุนในแขนงการต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ รัฐบาลส่งเสริมให้มีการนำเข้าวัตถุดิบ และแรงงานภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ และคาดว่าถึงปี 2005 จะสามารถดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศได้ถึง 1,500-2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อนำมาสมทบกับการลงทุนของรัฐและเอกชนภายในประเทศ⁸

ในปี 2005 เป้าหมายแก้ไขปัญหาความยากจนของคนลาวให้ลดลงจากระดับปัจจุบันให้ได้ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันมีคนลาวคิดเป็นสัดส่วนถึง 39% ของจำนวนประชากรทั้งหมด 5.2 ล้านคน จัดอยู่ในกลุ่มยากจนยิ่งโดยมีรายได้เฉลี่ยไม่ถึง 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อวัน ดังนั้นตามเป้าหมายดังกล่าว ทางรัฐบาล สปป.ลาว จะต้องดำเนินโครงการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนลาวให้พ้นจากสภาพยากจนไม่น้อยกว่า 1 ล้านคนภายในปี 2005

การยกระดับคุณภาพชีวิตดังกล่าวคงมิได้หมายถึงเพียงการทำให้ประชาชนลาวมีรายได้เฉลี่ยที่มากกว่า 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อวันต่อคนเท่านั้น หากแต่ยังรวมไปถึงการที่จะต้องดำเนินการพัฒนาระบบบริการสาธารณะให้ได้อย่างทั่วถึงอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบบริการทางด้านสาธารณสุข ระบบบริการด้านการศึกษา และระบบบริการด้านคมนาคม-ขนส่ง ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบัน ยังคงมีประชาชนลาวถึง 49% ที่ไม่มีโอกาสได้รับการบริการด้านสาธารณสุขขั้นมูลฐาน

⁸ "ร่าง ยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม นับตั้งแต่ปัจจุบันถึงปี 2020 2010 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ -สังคม 5 ปี ครั้งที่ 5 (2001-2005)", หน้า17-18 และ 30-31.

ของรัฐ และ 40% ของจำนวนประชาชน ก็จัดเป็นกลุ่มประชากรที่ไม่รู้หนังสือ และส่วน 70% ของพื้นที่ชนบททั้งหมดของประเทศก็ยังคงขาดเส้นทางคมนาคมขนส่งเพื่อเชื่อมต่อกับเขตเมือง⁹

นับว่าเป็นครั้งแรกที่พรรค และรัฐบาล สปป.ลาว ได้วางแผนพัฒนาประเทศเป็นเวลายาวนานถึง 20 ปี ซึ่งแบ่งออกเป็น สามระยะด้วยกัน คือ แผนพัฒนา 5 ปีฉบับที่ 5 (2001-2005) แผนพัฒนา 5 ปี ฉบับที่ 6 (ปี 2005-2010) และแผนพัฒนา 10 ปี (ปี 2010-2020) เมื่อเปรียบเทียบแผนพัฒนาเหล่านี้กับแผนพัฒนาฉบับที่ 3 และ 4 จะเห็นว่า บรรดาแผนพัฒนาใหม่เป็นแผนพัฒนาที่พรรคและรัฐบาลลาวร่างขึ้นเองและเน้นในเรื่องการแก้ไขปัญหาภายในของประเทศเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความด้อยพัฒนา ครอบครัวยากจน ปัญหายาเสพติด และการถางป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย ถึงแม้ว่าจะมีการกล่าวถึงการลงทุนและร่วมมือกับต่างชาติก็ตาม ในขณะที่แผนพัฒนาฉบับที่ 3 และ 4 เป็นแผนของ UNDP และ ADB ร่างขึ้นโดยจะเน้นเรื่องการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน การธนาคาร การลงทุน การค้า การปฏิรูปโรงงานจักร โรงงาน

การวางแผนพัฒนาประเทศไว้เป็นเวลายาวนาน และการกำหนดเป้าหมายไว้สูงอย่างนี้ ก็เพื่อให้ประเทศลาวได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง อย่างเป็นระบบ และรวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งเป็นการพิสูจน์ถึงความสามารถและการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวของพรรค และรัฐบาลลาวในการที่จะนำพาประเทศชาติให้ก้าวไปถึงจุดหมายดังกล่าวได้ และพร้อมยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนชาวลาว และชาวต่างชาติได้ด้วยโดยเฉพาะนักลงทุนที่จะสามารถกำหนดแผน และทิศทางการลงทุนในลาวได้อย่างถูกต้อง แต่ในทางกลับกัน การวางระดับเป้าหมายไว้สูงอย่างนี้ในเมื่อไม่สามารถบรรลุได้ อาจมีผลกระทบในทางลบ แต่ในทางปฏิบัติ ผลจะออกมาอย่างไรนั้น เวลาจะเป็นข้อพิสูจน์ถึงความสำเร็จดังกล่าว

2.3 วิวัฒนาการของกฎหมายลงทุน

ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่กำลังเร่งรัดพัฒนาทางเศรษฐกิจของตนเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนของตน แก้ปัญหาความยากจนของประเทศ เกือบทุกประเทศได้ให้ความสนใจในการพัฒนาทางอุตสาหกรรม โดยหวังว่าการพัฒนาทางอุตสาหกรรมนี้จะป็นหนทางหนึ่งในการนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศได้ การที่จะบรรลุถึงการพัฒนาดังกล่าวมิใช่จะกระทำได้ง่ายๆ เพราะมีปัญหาในประเทศกำลังพัฒนาอีกหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาการขาดเงินทุน ขาดการจัดการ และเทคโนโลยี ปัจจัยทั้งสามนี้ ล้าพั้งแต่รัฐบาลเองไม่

⁹ ทรงฤทธิ์ โพนเงิน, "ชะตาแห่งอำนาจชีวิตในปี 2548" เนชั่นสุดสัปดาห์ (26 มีนาคม -1 เมษายน 2544) :30-31.

สามารถจัดหามาได้เต็มที่ ต้องอาศัยจากฝ่ายเอกชนช่วยเหลือด้วย ดังนั้น การลงทุนของเอกชนจึงมีความสำคัญ การลงทุนของเอกชนต่างประเทศมีส่วนในการนำเข้ามาซึ่งเงิน การจัดการ และ เทคนิคสมัยใหม่ เพื่อช่วยในการพัฒนาอุตสาหกรรม

ความต้องการการลงทุนต่างประเทศโดยประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ มีเพิ่มขึ้น ในขณะที่เงินทุนในประเทศที่พัฒนาแล้วมีจำกัด ทำให้เกิดการแข่งขันกันในระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนาในการที่จะชักจูง และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศของตนโดยการเร่งสร้างบรรยากาศการลงทุนของตนให้ดีขึ้น วิธีการสร้างบรรยากาศประการหนึ่งคือ การออกกฎหมายเพื่อชักจูงการลงทุน กำหนดเป้าหมาย และให้สิทธิประโยชน์พิเศษบางประการแก่ผู้ลงทุนในกิจการที่รัฐเห็นว่าสำคัญ และจำเป็นต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้เพราะการลงทุนของประเทศ ถ้าได้มีการจัดสรรให้ถูกต้องเหมาะสมตามความต้องการของประเทศแล้ว การลงทุนก็จะมีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก¹⁰

สำหรับ สปป.ลาว แล้ว นอกจากความจำเป็นและต้องการที่เหมือนกับประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ที่กล่าวมาข้างบนแล้ว ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายการพัฒนาประเทศใหม่ของพรรค และรัฐบาลที่ถูกรับรองโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคครั้งที่ 4 เมื่อเดือน พฤศจิกายน 1986 และการประกาศร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกของลาวในเดือน มีนาคม 1991 โดยสภาประชาชนสูงสุดของลาว ในรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้ระบุให้พรรคประชาชนปฏิวัติลาวผูกขาดอำนาจการเมืองในลาว แต่ด้านเศรษฐกิจ ให้มีการปฏิรูปสู่กลไกตลาดแบบเสรี¹¹ ยิ่งทำให้ สปป.ลาว มีความจำเป็นจะต้องมีกฎหมายลงทุนเพื่อรองรับนโยบายเปิดกว้างการลงทุนและการร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศต่างๆ

ในวันที่ 25 กรกฎาคม 1988 สปป.ลาว ได้ประกาศใช้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศฉบับแรก แต่เมื่อนำเข้ามาได้ 5 ปีกว่า ก็ได้มีการยกเลิกโดยการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม และคุ้มครองการลงทุนต่างประเทศใหม่ ฉบับเลขที่ 01/94 ในเดือนมิถุนายน 1994 โดยสภาแห่งชาติลาว (The National Assembly of The Lao PDR) เนื้อหาสาระของกฎหมายได้ถูกกำหนดให้ชัดเจนครบถ้วน และเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติให้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้กฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ยังครอบคลุมกฎหมายต่างๆ กำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับรูปแบบการลงทุน สิทธิและพันธะกรณีของนักลงทุนต่างชาติ การให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุนต่างชาติ

¹⁰ โกลด์ จันทิกุล, "กฎหมายและปัญหาการส่งเสริมการลงทุน." วารสารนิติศาสตร์ 12 (2525): 1-47.

¹¹ ดู Constitution of The Lao People's Democratic Republic, on August 15, 1991, Art. ,13-16 and 18.

โดยรัฐบาลจะไม่ยึดและโอนกิจการมาเป็นของรัฐ เว้นเสียแต่เพื่อสาธารณประโยชน์ การอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนได้ถึง 99% ของทุนทั้งหมด ในกรณีเป็นการร่วมลงทุน การให้บริการ ที่เดียว และการกำหนดอัตราอากร กำไร ภาษีเงินเดือน และอากรขาเข้าตามหลักสากล ดังนั้น กฎหมายลงทุนฉบับใหม่นี้จึงได้รับคำยกย่องว่าเป็นกฎหมายลงทุนที่ให้เสรีภาพแก่นักลงทุนมากที่สุดฉบับหนึ่ง¹²

ควบคู่กับการปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ และการออกกฎหมายลงทุนเพื่อรองรับนโยบายดังกล่าวแล้ว รัฐบาลยังได้ปรับปรุงและแก้ไขบรรดากฎหมายเก่าเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่และประกาศใช้บรรดากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนใหม่ เช่น กฎหมายว่าด้วยธุรกิจฉบับเลขที่ 03/94/สพช ลงวันที่ 18/7/94 กฎหมายว่าด้วยการล้มละลายของวิสาหกิจ เลขที่ 06/94 ลงวันที่ 1/10/94 กฎหมายภาษีเลขที่ 04/94 ลงวันที่ 18/7/94 กฎหมายส่วยสาอากรเลขที่ 04/95/สพช ลงวันที่ 14/10/95 ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการดำเนินการของธนาคารธุรกิจ และสถาบันการเงินอื่นๆ เลขที่ 03/นย ลงวันที่ 5-2-92 กฎหมายและระเบียบการอื่นๆ¹³ ทั้งนี้เพื่อให้ สปป.ลาว สามารถมีระบบกฎหมายที่ครบถ้วนและมีลักษณะเป็นสากลสำหรับคุ้มครองการลงทุนทั้งภายในและนอกประเทศได้

กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนในลาวประกอบด้วย กฎหมายว่าด้วยการลงทุนจากต่างประเทศ ใน สปป.ลาว กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนภายในของ สปป.ลาว และระเบียบกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กฎหมายเหล่านี้มีขึ้นเพื่อรองรับนโยบายเปลี่ยนแปลงใหม่ของพรรคและรัฐบาลลาว โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแก้ไขความยากจนของประชาชนและพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศในอนาคต กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนของลาวยังจะต้องได้ปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมอีก เนื่องจากกฎหมายเหล่านี้ยังมีน้อย มีการพัฒนาขึ้นในระยะสั้นๆ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ และยังขาดผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย โดยเฉพาะด้านกฎหมายเศรษฐกิจ แต่กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนของลาวจะมีการผันแปรไปในทิศทางใดนั้นขึ้นอยู่กับ นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของพรรคและรัฐบาลลาวในอนาคตด้วย

¹² สุรัชย์ ศิริไกร, การพัฒนาเศรษฐกิจ และการเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองลาว, พิมพ์ครั้งแรก, หน้า 257 และ 258. และ Todd E. Dirksen and others, Lao law report volume1, chapters 1-20 : brief summaries of the major laws and decrees of Laos (1997), pp.14-16.

¹³ ดู กฎหมายธุรกิจลาว, จัดแปลและพิมพ์โดยสมาคมไทย-ลาว (บริษัท แอ็คควานซ์ อะโกร จำกัด (มหาชน),).